

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/176701>

Please be advised that this information was generated on 2019-10-21 and may be subject to change.

Schoolarts nodig in strijd tegen meisjesbesnijdenis

Waarom bij een medische controle niet even kijken of het kind mishandeld wordt of besneden is?

Met alleen voorlichting en strenge straffen is meisjesbesnijdenis niet te stoppen. Bij de preventie moeten ook schoolartsen worden ingezet, aldus .

9 maart 2004

Carla Bal

Over meisjesbesnijdenis in Nederland lijkt amper verschil van mening te bestaan. Het is een gruwelijk, barbaars gebruik en het zou niet moeten bestaan. Maar wat te doen om te voorkomen dat het gebeurt? Daarover worden we het minder gemakkelijk eens. VVD-parlementarier Ayaan Hirsi Ali is zelf afkomstig uit Somalie, waar de meest verminkende vorm van meisjesbesnijdenis gebruikelijk is. Zij stelde enkele maanden geleden voor om schoolartsen te laten checken of meisjes besneden zijn. Uiteraard is het vervolgens de bedoeling dat ze dit melden. Het is immers een ernstige vorm van kindermishandeling. Ouders die de besnijdenis van hun dochter overwegen, zullen het dan wel uit hun hoofd laten.

Minister Donner van Justitie liet onlangs weten dat hij de wet wil aanpassen. Het was altijd zo, dat je in Nederland alleen vervolgd kon worden voor een elders gepleegd misdrijf als de handeling in dat andere land ook strafbaar is. Aangezien in een aantal Afrikaanse landen besnijdenis niet strafbaar is, konden ouders dus 's zomers hun dochter mee naar het buitenland nemen, en daar laten besnijden. Om vervolgens straffeloos terug te keren naar ons land. Dit kan nu niet meer.

CDA-kamerleden Mieke Sterk en Nihat Eski maakten in deze krant bezwaar tegen het voorstel van Hirsi Ali. Hun alternatief is voorlichting, zwaardere bestraffing en verlenging van de verjaringstermijn. Maken de wetsaanpassing van Donner en de ideeën van Sterk en Eski het plan van Hirsi Ali overbodig? Zijn zij een volwaardig alternatief? Ik meen van niet. En hoe steekhoudend is de kritiek op het voorstel van Hirsi Ali? Niet erg.

Een veelvuldig herhaald kritiekpunt is dat het plan te grootscheeps en daardoor niet werkbaar zou zijn. Maar waarom? Schoolartsen checken al bij alle kinderen van Nederland of ze een rechte rug hebben en geen spraakgebrek. Waarom niet meteen even kijken of het kind mishandeld wordt, of besneden is? Dat hoort toch gewoon bij een medische controle?

Ja, maar is het niet vernederend om kinderen in hun onderbroekje te kijken? Dat gebeurt nu toch ook al: Is er geen liesbreukje? Zitten de teelballetjes goed? Het is absurd om dat 'te grabbel gooien van de lichamelijke integriteit' te noemen zoals Sterk en Eski doen.

Het plan van Hirsi Ali zou ook te duur zijn. Waar de kosten zullen zijn begrijp ik niet. Schoolartsen doen gewoon hun werk en zetten een kruisje op hun formulieren. Als deze check gaat werken spaar je juist ongelooflijk veel geld uit. Een besnijdenis is namelijk verwoestend voor de gezondheid. Besneden meisjes en vrouwen kampen hun hele leven met ernstige

gezondheidsproblemen. Besnijdenis bij meisjes voorkomen betekent dus een forse structurele bezuiniging voor ons gezondheidszorgbudget.

Vanuit de wereld van de medici hoor je het geluid dat artsen zo een verlengde arm van Justitie worden. Maar is dat zo? Je kunt ook denken dat je op zo'n manier je zorg voor elk kind serieus neemt. Justitie helpt jou je verantwoordelijkheid als arts en als burger te realiseren. Een arts heeft zijn beroepsgeheim, jazeker. Maar burgers hebben in het algemeen hebben ook de plicht om vermoedens van ernstige misdrijven te melden. Artikel 160 van het Wetboek van Strafvordering noemt de misdrijven die men per se moet melden. Levensberoving is er daar een van. Denk aan de vriendin van Maya Bradaric die vervolgd wordt omdat ze dat niet deed. Waarom meisjesbesnijdenis daar niet aan toevoegen?

Hetzelfde artikel noemt ook de uitzonderingen op de meldingsplicht. Artsen zijn daar wegens hun beroepsgeheim van verschoond. Waarom brengen we daar geen verandering in? Als je daarmee kunt voorkomen dat systematisch levens van meisjes voorgoed worden beschadigd, meisjes die wij gastvrij pretenderen te ontvangen in ons land...

Betekent de wetsaanpassing van Donner dat de maatregelen die Hirsi Ali voorstelt niet meer hoeven? Integendeel, Donners bepaling krijgt pas zin als het mogelijk wordt ook te constateren dat er besneden is. Aan de andere kant heeft Hirsi Ali's voorstel dat van Donner ook nodig. Constatering heeft niet zoveel zin als het niet eens strafbaar is omdat het in het buitenland gebeurd is.

Sterk en Eski wijzen er op dat ouders hun kind wellicht thuis zullen houden als de schoolarts komt. Dat kan. Maar misschien vinden de mensen het juist fijn dat er uit onze samenleving streng tegenwicht is tegen de dwang vanuit de eigen cultuur om wel te laten besnijden. Als de kinderen niet op de afspraak komen, dan moeten ze later alsnog. We moeten gewoon zorgen dat ze er niet onder uit kunnen. Natuurlijk is voorlichting prima. We moeten ook met ouders die besnijdenis overwegen in gesprek gaan over wat een goede opvoeding van meisjes is.

Maar zelfs langdurige voorlichting en voortdurend in gesprek blijven, zijn bij lange na niet genoeg om onze verantwoordelijkheid jegens deze kinderen waar te maken. Onze taak is te zorgen dat alle meisjes in ons land veilig zijn. Het plan van Hirsi Ali staat wat dat betreft gewoon nog bovenaan.

Carla Bal is onderwijscoördinator van de Postdoctorale Beroepsopleiding Ethiek in de Zorgsector van het St. Radboud ziekenhuis in Nijmegen.